

Jugoslaviens splittring

Inledning

Splittringen av Jugoslavien var en konflikt på 90-talet som de flesta inte vet speciellt mycket om även fast att det involverade många länder. Vissa trodde att detta också skulle bli ett tredje världskrig, (som kubakrisen) då splittringen involverade många länder och ett stort område landyta.

Landet bildades 1945 och orsaken till kriget började redan där, de flesta kände ett stort missnöje med att plötsligt ingå i ett annat land bara för att någon utomstående tyckte så.

Orsaker/bakgrund

1945 vid andra världskriget slut skapades många nya länder däribland Jugoslavien där det fanns 6 olika delstater; Bosnien, Kroatien, Makedonien, Montenegro, Serbien och Slovenien.

Denna händelse skapade inte nationalistiska känslor för det nya Jugoslavien utan man kände mest missnöje med det hela. Man kan jämföra det med om Danmark, Sverige och Norge skulle slås ihop under ett styre.

Länderna hade olika historier och man kände inte att man tillhörde samma "sort" som de andra delstaterna. Dock ledde detta inte till några stora konflikter då den dåvarande regeringschefen och presidenten Josip Broz Tito var en stark ledare.

1974 gjorde man en decentralistisk författning av Jugoslavien, vilket innebar att man delade upp makten mellan delstaterna så att inte bara en stat bestämde över hela Jugoslavien.

Detta betraktade många serber som att regeringen hade styckat upp Serbien och förvägrat serber en nationalstat inom federationen vilket gjorde många upprörda.

1980 dog Tito och samtidigt drabbades Jugoslavien av en djup ekonomisk kris vilket orsakade att det inte var många som trodde på det kommunistiska partiet.

Kommunistregimerna i öst och centraleuropa försvagades också vid denna tid och allt fler människor krävde att kommunistregeringarnas avgång och införande av demokrati skulle hända.

Men kommunistpartiet lyckades behålla makten i tio år till fast med knapp marginal. Och i Januari 1990 sprängdes partiet, konsekvensen till detta var att nationalistiska stämningar och etnisk separatism tog fart väldigt snabbt.

Förlopp

Slovenien och Kroatien förklarade sig självständiga i Juni 1991, detta var orsaken till de många års väpnade konflikter i Jugoslavien.

Den federala armén av Jugoslavien ingrep mot de nya staterna som hade förklarat sig självständiga men efter par veckor drogs de tillbaka från Slovenien.

Kroatien däremot hade inte lika mycket tur, där fortsatte förödande strider mellan kroatiska styrkor och den federala armén med hjälp av serbiska friskaror.

Efter ca ett år (Januari 1992) och med stora städer förstörda som Vukovar i östra Kroatien och Dubrovnik vid Adriatiska havet drog den federala armén tillbaka sina styrkor.

Detta eftersom EU och en flera andra länder erkände Slovenien och Kroatien som självständiga.

Men Kroatien blev inte helt självständigt än, då Serbiska separatister som blev understödda av Belgrad kontrollerade en tredjedel av Kroatiens territorium.

Dessa styrkor försvann dock snart på grund av att i FN beslöt att skicka in fredsstyrkor i landet, kallat UNPROFOR (United Nations Protection Force). Detta var den första fredsbevarande FN styrkan som blev utskickad, vilket ledde till en extremt instabil vapenvila som bara varade i 3 år.

1992 förklarade sig Bosnien och Hercegovina självständiga mot jugoslaviska provinsen och ett uppreparande av historien utspelade sig fast mot två nya stater. Serbiska friskaror hade fortfarande stöd av federala armén som gick till angrepp och efter en tid så hade de tagit över två tredjedelar av Bosniens och Hercegovinas territorium.

Kroatiska styrkor ingrep också i kriget men utan förändringt. Huvudstaden Sarajevo utsattes för långvarig beskjutning av serberna och de gjorde ett försök till belägring men de lyckades inte då FN skickade hjälpsändningar till Bosnien & Hercegovina. Serbiens plan att ta över områden i Kroatien och Bosnien syftade till att dessa hade många serbiska invånare, vilket skulle kunna möjliggöra en senare anslutning till den nya Förbundsrepubliken Jugoslavien som skulle bestå av Serbien och Montenegro, detta utropades 27 april 1992.

Efter detta påbörjade serber tvångsvisa folkomflyttningar (etnisk rensning) i de områden som serberna hade tagit över. Men som svar på tal gjorde kroater och bosniaker likadant. Civildbefolkningen drabbades väldigt hårt, de som inte hann fly sattes i koncentrationsläger och mördades. 10 000 tals kvinnor våldtogs.

Nya krigsfronter

Frontlägret i kriget mellan Bosnien och Serbien stod oförändrat från hösten 1992 till sommaren 1995. Det blev många lokala krig vilket drabbade staden Sarajevo och befolkningen där, det beräknas att ca 10 000 personer dödades här. På hösten 1995 gav FN USA och Nato i uppdrag att bomba de serbiska trupperna, då hade omkring 250 000 människor dödat och närmare 2 miljoner, eller ca halva Bosniens befolkning hade blivit flyktingar vilket tvingade tillbaka Serbiens trupper.

Kosovo

I den serbiska provinsen Kosovo bodde det nästan bara albaner som också krävde självständighet, det ledde till svåra konflikter mellan regeringen och albanerna. Den serbiska regeringen försökte därför rensa ut albanerna från Kosovo men då ingrep EU, USA och FN återigen så att Kosovo inte skulle bli en Bosnien konflikt igen. 1999 bombade Nato viktiga mål i Serbiens huvudstad Belgrad och under rysk medling undertecknades ett stilleståndsavtal där det stod följande: Albanerna i Kosovo skulle ha rätt till självstyre även om provinsen fortfarande hörde till Serbien.

Efter detta har det mest varit lokala strider ända fram till 2003. Då alla strider verkar ha upphört tog kriget slut här. Dock så är det fortfarande en ganska svag fred och utan internationell övervakning skulle det antagligen övergå i krig igen, speciellt i Bosnien och Kosovo.

Konsekvenser

Det kom en rad konsekvenser med dessa krig, många nya länder. Ekonomiskt har vissa länder drabbats av krig, Slovenien och Kroatien har blomstrat medan Serbien, Bosnien, Kosov och Makedonien har det dåligt ställt. Under kriget anställde också Bosnien runt 6000 legosoldater från arabländerna, de flesta från Al-Qaida. Man räknar med att ca 1000 av dem bor kvar i Bosnien än idag och att detta kan ha orsakat många av de terroristdåd

som har skett i Bosnien. Kriget har orsakat väldigt mycket hat mellan länderna och det kommer ta väldigt lång tid innan folk kommer släppa detta.

Avslutning

Jugoslaviens splittring var helt enkelt en väldigt onödig konflikt då jag tror att man hade kunnat lösa detta diplomatiskt, men det verkade lite som att hela Jugoslavien var lite för hetsiga av sig då det knappt skedde några försök till att lösa detta diplomatiskt till en början. Det skedde ett krig om Makedonien också men det har jag tyvärr inte plats till att skriva om. (Nästa gång får du inte ha en gräns på hur långt man får skriva!).

Författare: Tobias Pihlqvist

Källor

http://www.ne.se/lang/jugoslaviska-krigen?i_h_word=Jugoslaviska%20kriget

- Hans Sjöberg, Tomislav Dulic, Wilhelm Agrell, Senast uppdaterat 2012-10-26

http://www.ur.se/ramp/historia1/mostar_fakta6.php

(kan inte se när det senast var uppdaterat, men det är från UR så det är nog ganska trovärdigt)

Gleerups Historia (Punkt SO) Erik Nilsson, Hans Olofsson, Rolf Uppström
Gleerups förlag 2003 S 115 - 117